

FØLGESKRIVELSE

fra: præsidiets
til: konventet

Vedr.: Artikler om Domstolen og Den Europæiske Unions Ret

1. Vedlagt følger til medlemmerne af konventet udkast til artikler i anden del vedrørende Domstolen ledsaget af forklarende noter. Udkastet til artikel 20 i forfatningens første del, som allerede er blevet fremsendt til konventet (CONV 691/03), foreligger ligeledes i dette dokument.
2. Udarbejdelsen af de nye artikler er baseret på drøftelserne i diskussionskredsen om Domstolen, der har Antonio Vitorino som formand (ændringerne i forhold til de nuværende artikler er angivet med fed skrift).
3. Medlemmerne af konventet gøres navnlig opmærksom på følgende ændringer foreslået af præsidiets:
 - ◆ Kvalificeret flertal og lovgivningsprocedure vedrørende de bestemmelser, som Rådet i øjeblikket vedtager med enstemmighed, dvs. artikel 225 A (oprettelse af specialretter), 229 A (oprettelse af en specialret for beskyttelse af intellektuel ejendomsret) og 245 (Domstolens statut);

- ◆ Ændring af formalitetsbetingelserne i forbindelse med annulationssøgsmål anlagt af fysiske eller juridiske personer vedrørende regelfastsættende retsakter (artikel 230, stk. 4);
 - ◆ Nedsættelse af et rådgivende udvalg, der skal afgive udtalelse om kandidaternes kvalifikationer til embederne som dommer og generaladvokat ved Domstolen og Retten (artikel 224a);
 - ◆ Forbedring af mekanismerne for sanktioner, idet der indføres en forenkling af den indledende procedure for Kommissionens indbringelse af sager for Domstolen (artikel 228);
 - ◆ Tilføjelse af muligheden for at prøve lovligheden af "Unionens agenturers og organers" retsakter (artikel 230) eller undladelser (artikel 232).
-

Vejledende oversigt: de foreslåede artikler vedrørende Domstolen og Den Europæiske Unions Ret i forhold til de nuværende traktater

	Nye artikler	Artikler, der overtager de bestemmelser, der indgår i de nuværende traktater, men delvis eller med omfattende ændringer	Artikler overtaget fra de nuværende traktater, let ændret eller uden ændringer
FØRSTE DEL			
<u>Artikel 20</u> : Den Europæiske Unions Domstol	✓		
ANDEN DEL: DOMSTOLEN			
<u>Artikel 221</u>			✓
<u>Artikel 222</u>			✓
<u>Artikel 223</u>		✓	
<u>Artikel 224</u> <u>Artikel 224 a</u>	✓	✓	
<u>Artikel 225</u> <u>Artikel 225 A</u>		✓	✓
<u>Artikel 226</u>			✓
<u>Artikel 227</u>			✓
<u>Artikel 228</u>		✓	
<u>Artikel 229</u> <u>Artikel 229 A</u>		✓	✓
<u>Artikel 230</u> <u>Artikel 230 a</u>	✓	✓	
<u>Artikel 231</u>			✓
<u>Artikel 232</u>		✓	

<u>Artikel 233</u>		✓	
<u>Artikel 234</u>		✓	
<u>Artikel 235</u>			✓
<u>Artikel 236</u>			✓
<u>Artikel 237</u>			✓
<u>Artikel 238</u>			✓
<u>Artikel 239</u>			✓
<u>Artikel 240</u>			✓
<u>Artikel 240 a</u>	✓		
<u>Artikel 240 b</u>		✓	
<u>Artikel 240 c</u>		✓	
<u>Artikel 241</u>			✓
<u>Artikel 242</u>			✓
<u>Artikel 243</u>			✓
<u>Artikel 244</u>			✓
<u>Artikel 245</u>		✓	

ARTIKLER OM DOMSTOLEN OG DEN EUROPÆISKE UNIONS RET

FØRSTE DEL

DOMSTOLEN

Artikel 20

Artikel 20: Den Europæiske Unions Domstol

1. Domstolen, herunder Retten, sikrer overholdelsen af forfatningen og EU-retten.

Medlemsstaterne fastlægger de retsmidler, der er nødvendige for at sikre en effektiv retsbeskyttelse på EU-rettens område.

2. Domstolen består af en dommer pr. medlemsstat og bistås af generaladvokater. Retten består af mindst en dommer pr. medlemsstat; antallet af dommere fastsættes i Domstolens statut. Til dommere ved Domstolen og Retten og generaladvokater ved Domstolen vælges personer, hvis uafhængighed er uomtvistelig, og som opfylder betingelserne i artikel [XX] i anden del, og de udnævnes af medlemsstaternes regeringer ved fælles overenskomst for en mandatperiode på seks år. Afgående medlemmer kan genudnævnes.
3. Domstolen har kompetence til
 - at træffe afgørelse i sager anlagt af Kommissionen, en medlemsstat, en institution eller fysiske og juridiske personer i de nævnte tilfælde og efter de nærmere bestemmelser i artikel [YY] i anden del
 - at træffe afgørelse i præjudicielle spørgsmål efter anmodning fra de nationale domstole om fortolkning af EU-retten eller om gyldigheden af retsakter vedtaget af institutionerne

- at træffe afgørelse i appelsager vedrørende afgørelser truffet af Retten eller undtagelsesvis om at genbehandle disse afgørelser på de betingelser, der er fastsat i Domstolens statut.

ANDEN DEL

Artikel 221

Domstolen sættes i afdelinger eller i den store afdeling eller i plenum i overensstemmelse med de regler herfor, der er fastsat i Domstolens statut.

Bemærkninger

Tekst fra artikel 221, stk. 2 og 3, der dog er slået sammen til et stykke. Stk. 1, ("Domstolen består af en dommer per medlemsstat") indgår i artikel 20 i første del.

Artikel 222

(Nuværende artikel: uændret)

Domstolen bistås af otte generaladvokater. Hvis Domstolen anmoder herom, kan Rådet med enstemmighed vedtage at forøge antallet af generaladvokater.

Generaladvokaten skal fuldstændig upartisk og uafhængigt offentligt fremsætte begrundede forslag til afgørelse af de sager, som i henhold til Domstolens statut kræver hans medvirken.

Bemærkninger

Artikel uændret

Artikel 223

Dommere og generaladvokater ved Domstolen, der vælges blandt personer, hvis uafhængighed er uomtvistelig, og som i deres hjemland opfylder betingelserne for at indtage de højeste dommerembeder, eller som er jurister, hvis faglige kvalifikationer er almindeligt anerkendt, udnævnes af medlemsstaternes regeringer ved fælles overenskomst. De udnævnes **efter høring af det udvalg, der er omhandlet i artikel 224 A.**

Hvert tredje år finder en delvis nybesættelse af dommerembederne og generaladvokaternes embeder sted på de betingelser, der er fastsat i Domstolens statut¹.

Dommerne vælger af deres midte for et tidsrum af tre år Domstolens præsident. Denne kan genvælgges.

Domstolen fastsætter sit procesreglement. Reglementet skal godkendes af Rådet med kvalificeret flertal.

Bemærkninger

Denne artikel er en overtagelse af den nuværende artikel 223 i TEF med undtagelse af henvisningen til mandatperiodens varighed, der nu findes i artikel 20 i første del, og det nuværende stk. 4 om udnævnelse af justitssekretæren, der vil kunne indføjes i statutten for Domstolen (ny artikel 9 i statutten).

Artikel 224

Antallet af dommere i Den Europæiske Unions Ret fastsættes i Domstolens statut. Det kan i statutten bestemmes, at Retten bistås af generaladvokater.

¹ Denne bestemmelse er afhængig af mandatperiodens varighed; hvis præsidiets vælger en mandatperiode, der ikke kan fornyes, bør denne bestemmelse udgå.

Til medlemmer af Retten vælges personer, hvis uafhængighed er uomtvistelig, og som har de nødvendige kvalifikationer til at varetage høje retslige funktioner. De udnævnes af medlemsstaternes regeringer efter fælles overenskomst for et tidsrum af seks år **efter høring af det udvalg, der er omhandlet i artikel 224 A**. En delvis fornyelse af Retten finder sted hvert tredje år. Afgående medlemmer kan genudnævnes.

Dommerne vælger af deres midte for et tidsrum af tre år præsidenten for Retten. Denne kan gen vælges.

Retten fastsætter med Domstolens tiltrædelse sit procesreglement. Den træffer afgørelse efter godkendelse af Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Medmindre andet er fastsat i Domstolens statut, finder forfatningens bestemmelser om Domstolen anvendelse på Retten.

Bemærkninger

Denne artikel bygger i vidt omfang på den nuværende artikel 224, bortset fra at første punktum i den nuværende tekst ("Retten i Første Instans består af mindst en dommer pr. medlemsstat") og andet punktum ("Antallet af dommere fastsættes i Domstolens statut") om proceduren for udnævnelse af dommere indgår i artikel 20 i første del. For restens vedkommende kunne man følge den samme fremgangsmåde som for artikel 223 om udnævnelse af justitssekretæren.

Artikel 224 A

Der nedsættes et udvalg, der skal afgive udtalelse om kandidaternes kvalifikationer til at udøve embederne som dommer og generaladvokat ved Domstolen og Retten, inden medlemsstaternes regeringer træffer afgørelse i overensstemmelse med artikel 223 og 224.

Udvalget skal bestå af syv personer, der er tidligere medlemmer af Domstolen eller Retten, medlemmer af de højeste nationale retter eller jurister, hvis faglige kvalifikationer er almindeligt anerkendt, heraf én foreslået af Europa-Parlamentet. Udpegelsen af dette udvalgs medlemmer og reglerne for dets funktionsmåde fastlægges af Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal på forslag af Domstolens præsident.

Bemærkninger

Dette stykke indeholder en nyskabelse i forhold til den nuværende situation. Diskussionskredsen har nemlig ment, at det vil være "hensigtsmæssigt at nedsætte et "rådgivende udvalg", som skal have til opgave på grundlag af især objektive kriterier for de faglige kvalifikationer at afgive udtalelse til medlemsstaterne om, hvorvidt en kandidat har den rette profil til at varetage funktionerne. Dette udvalg - hvis drøftelser ikke vil være tilgængelige for offentligheden, og som ikke vil afholde høringer - kunne bestå af tidligere medlemmer af Domstolen og af repræsentanter for de højeste nationale retter, og Europa-Parlamentet kunne også udnævne en juridisk ekspert. Et medlem er dog imod idéen om at inddrage Europa-Parlamentet ud fra en betragtning om, at der er risiko for en politisering af udnævnelsesproceduren. Diskussionskredsen understreger, at indførelsen af et sådant rådgivende udvalg vil kunne medføre, at medlemsstaternes krav i forbindelse med indstillingen af kandidater skærpes." (Endelig rapport fra diskussionskredsen, punkt 6).

På grundlag af disse retningslinjer oprettes der ifølge udkastet til artikel et sådant rådgivende udvalg. Det foreslås, at det skal bestå af syv personer. For at gøre beslutningstagningen lettere bør Rådet træffe afgørelse med kvalificeret flertal både for så vidt angår den retsakt, der fastlægger udvalgets funktionsmåde, og for så vidt angår udpegelsen af dets medlemmer. Endelig forekommer det hensigtsmæssigt, at Domstolen inddrages i etableringen af denne høringsmekanisme: det foreslås derfor, at Rådet træffer afgørelse på forslag af Domstolens præsident.

Artikel 225

(Nuværende artikel: uændret)

1. Den Europæiske Unions Ret har kompetence til som første instans at træffe afgørelse i de sager, der er omhandlet i artikel [230, 232, 235, 236 og 238], bortset fra sager, der henvises til en specialret, eller sager, der i henhold til statuten er forbeholdt Domstolen. Det kan fastsættes i statuten, at Retten har kompetence i andre arter af sager.

De afgørelser, der træffes af Retten i medfør af dette stykke, kan appelleres til Domstolen, dog kun for så vidt angår retsspørgsmål, på de betingelser og med de begrænsninger, der er fastsat i statuten.

2. Retten har kompetence til at træffe afgørelse i sager, der indbringes vedrørende afgørelser truffet af de i medfør af artikel 225 A oprettede specialretter.

De afgørelser, der træffes af Retten i medfør af dette stykke, kan på de betingelser og med de begrænsninger, der er fastsat i Domstolens statut, undtagelsesvis underkastes fornyet prøvelse ved Domstolen, hvis der er alvorlig risiko for, at EU-rettens ensartede anvendelse eller sammenhæng kan påvirkes.

3. Retten har kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål, som forelægges den i medfør af artikel 234, inden for særlige områder fastlagt i statuten.

Hvis Retten finder, at sagen kræver en principafgørelse, der kan påvirke EU-rettens ensartede anvendelse eller sammenhæng, kan den henvise sagen til Domstolen, for at denne skal træffe afgørelse.

De afgørelser, der træffes af Retten om præjudicielle spørgsmål, kan på de betingelser og med de begrænsninger, der er fastsat i Domstolens statut, undtagelsesvis underkastes fornyet prøvelse ved Domstolen, hvis der er alvorlig risiko for, at EU-rettens ensartede anvendelse eller sammenhæng kan påvirkes.

1. **Europa-Parlamentet og Rådet kan efter lovgivningsproceduren vedtage europæiske love** om oprettelse af specialretter tilknyttet Den Europæiske Unions Ret, der i første instans skal træffe afgørelse i visse arter af sager inden for særlige områder. De træffer afgørelse enten på forslag af Kommissionen efter høring af Domstolen eller på begæring af Domstolen efter høring af Kommissionen.
2. I den europæiske lov om oprettelse af en specialret fastsættes bestemmelserne om sammensætningen af denne samt omfanget af dens beføjelser.
3. Specialretternes afgørelser kan appelleres til Retten, dog kun for så vidt angår retsspørgsmål samt, hvis dette er fastsat i afgørelsen om oprettelse af specialretten, spørgsmål vedrørende sagens faktiske omstændigheder.
4. Til medlemmer af specialretterne vælges personer, hvis uafhængighed er uomtvistelig, og som har de nødvendige kvalifikationer til at varetage retslige funktioner. De udnævnes af Rådet med enstemmighed.
5. Specialretterne fastsætter med Domstolens tiltrædelse deres procesreglement. De træffer afgørelse efter godkendelse af Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal.
6. Medmindre andet er fastsat i afgørelsen om oprettelse af specialretten, finder forfatningens bestemmelser om Domstolen og bestemmelserne i Domstolens statut anvendelse på specialretterne.

Bemærkninger

I henhold til den nuværende artikel 225 A træffer Rådet for så vidt angår retsakten om oprettelse af en specialret afgørelse med enstemmighed efter udtalelse fra Europa-Parlamentet og Kommissionen (hvis det er Domstolen, der har fremsat forslaget). Diskussionskredsen har anbefalet, at Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal. Et flertal har ligeledes ment, at lovgivningsproceduren bør finde anvendelse. Diskussionskredsen har derfor ment, at retsakten om oprettelse af en specialret og om fastlæggelse af dens beføjelser er af lovgivningsmæssig karakter. Præsidiet har besluttet at følge diskussionskredsens anbefaling.

Artikel 226

(Nuværende artikel: uændret)

Finder Kommissionen, at en medlemsstat ikke har overholdt en forpligtelse, der påhviler den i henhold til forfatningen, fremsætter den en begrundet udtalelse herom efter at have givet den pågældende stat lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger.

Retter den pågældende stat sig ikke efter den fremsatte udtalelse inden for den frist, der er fastsat af Kommissionen, kan denne indbringe sagen for Domstolen.

Bemærkninger

Gengivelse af den eksisterende artikel 226. I diskussionskredsen om Domstolen har et medlem ønsket at lade denne bestemmelse erstatte af en anden, der overtager artikel 88 i EKSF-traktaten. En sådan bestemmelse ville give Kommissionen mulighed for at konstatere, at en stat ikke har opfyldt en forpligtelse, der påhviler den i henhold til forfatningen. Et stort flertal af diskussionskredsens medlemmer gik imidlertid ind for at bibeholde den eksisterende bestemmelse.

Artikel 227

(Nuværende artikel: uændret)

En medlemsstat, der finder, at en anden medlemsstat ikke har overholdt en forpligtelse, der påhviler den i henhold til forfatningen, kan indbringe sagen for Domstolen.

Før en medlemsstat indbringer en klage over en anden medlemsstat på grund af en påstået overtrædelse af de forpligtelser, der påhviler denne i henhold til forfatningen, skal den forelægge sagen for Kommissionen.

Efter at de pågældende stater har haft lejlighed til skriftligt og mundtligt at fremsætte deres bemærkninger i sagen og til det af modparten anførte, afgiver Kommissionen en begrundet udtalelse.

Såfremt Kommissionen ikke har afgivet sin udtalelse inden tre måneder efter sagens forelæggelse, skal dette ikke være til hinder for, at klagen indbringes for Domstolen.

Artikel 228

1. Såfremt Domstolen fastslår, at en medlemsstat ikke har overholdt en forpligtelse, som påhviler den i henhold til forfatningen, skal denne stat træffe de til dommens opfyldelse nødvendige bestemmelser.
2. **Hvis Kommissionen finder, at den pågældende medlemsstat ikke har truffet de til dommens opfyldelse nødvendige foranstaltninger, kan den indbringe sagen for Domstolen efter at have givet denne stat lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger.** Den angiver i denne forbindelse størrelsen af det faste beløb eller den tvangsbøde, som den pågældende medlemsstat skal betale, og som den under omstændighederne finder passende.

Hvis Domstolen fastslår, at den pågældende medlemsstat ikke har efterkommet dens dom, kan den pålægge den betaling af et fast beløb eller en tvangsbøde.

Denne fremgangsmåde berører ikke bestemmelserne i artikel 227.

- 3. Når Kommissionen indbringer en sag for Domstolen i henhold til artikel 226, fordi den finder, at den pågældende medlemsstat ikke har overholdt en forpligtelse til at meddele gennemførelsesbestemmelser til en rammelov, kan den, når den finder det hensigtsmæssigt, i samme sag anmode Domstolen om at pålægge den pågældende medlemsstat at betale et fast beløb eller en tvangsbøde, hvis Domstolen fastslår manglende overholdelse. Hvis Domstolen imødekommer Kommissionens anmodning, skal den pågældende betaling finde sted inden for den frist, Domstolen fastsætter i sin dom.**

Bemærkning

Hvad angår sanktionsmulighederne i de tilfælde, hvor Domstolens dom ikke efterkommes, fremhæves det i den endelige rapport fra diskussionskredsen, at det nuværende system ikke er tilstrækkeligt effektivt, idet de stater, der dømmes af Domstolen, kan vente i flere år, før de pålægges en økonomisk sanktion. Diskussionskredsen mener derfor, at der må findes midler til at gøre mekanismerne for sanktioner, hvis Domstolens domme ikke efterkommes, mere effektive og enklere. Det foreslås derfor at styrke den sanktionsmekanisme, der er fastlagt i EF-traktatens artikel 228, ved at lade de to faser, der går forud for indbringelse af sagen for Domstolen med henblik på gennemførelse af sanktioner, dvs. fasen med en "åbningsskrivelse" til den pågældende stat og fasen med en "begrundet udtalelse" fra Kommissionen, eller i det mindste en af disse to faser, bortfalde¹; et stort flertal kan støtte dette forslag.

I artikelteksten foreslås det at forenkle den indledende procedure ved bortfald af den begrundede udtalelse.

¹ Der er ikke noget nyt i en sådan direkte indbringelse af en sag for Domstolen foretaget af Kommissionen eller en medlemsstat: denne fremgangsmåde er allerede fastsat i traktaten i visse tilfælde, for eksempel hvis en stat misbruger de undtagelser, der er åbnet mulighed for af forsvarsmæssige årsager eller i krisetilfælde (artikel 298).

Det blev endvidere foreslået i diskussionskredsen, at de sanktioner, der er omhandlet i artikel 228, kan have tilbagevirkende kraft (fra overtrædelsens begyndelse). En bestemmelse om en sådan virkning forekommer dog ikke nødvendig, da den nuværende tekst allerede giver mulighed for ikke blot at pålægge en tvangsbøde (for hver dag med manglende overholdelse fra tidspunktet for dommens afsigelse), men også for betaling af et fast beløb (fastsat afhængigt af alvoren af den manglende overholdelse inden tidspunktet for dommens afsigelse).

Stk. 3 (nyt) er et resultat af et forslag, som Kommissionen har forelagt for diskussionskredsen. Det drejer sig om at give Kommissionen mulighed for at indbringe en sag for Domstolen med henblik på både (i samme procedure) en klage i henhold til EF-traktatens artikel 226 og en anmodning om pålæggelse af sanktioner. Hvis Domstolen efter anmodning fra Kommissionen pålægger en sanktion, samtidig med at den afsiger dom, vil en sådan sanktion skulle finde anvendelse efter en vis frist, der løber fra dommens afsigelse, hvis den sagsøgte stat ikke efterkommer dommen. Et flertal af diskussionskredsens medlemmer går ind for dette forslag. En sådan ordning vil gøre det muligt i væsentlig grad at lette og fremskynde proceduren for sanktioner, der vedrører tilfælde af "manglende meddelelse" om en national gennemførelsesbestemmelse¹. Præsidiets har besluttet at følge diskussionskredsens anbefaling.

Artikel 229

Europæiske love, europæiske rammelove og Rådets love og forordninger vedtaget i henhold til forfatningen kan tillægge Domstolen fuld prøvelsesret vedrørende de heri omhandlede sanktioner.

Bemærkning

Denne artikel er kun ændret for at tage hensyn til de nye instrumenter i første del.

¹ I praksis skelnes der mellem disse tilfælde af "manglende meddelelse" (når medlemsstaten ikke har vedtaget nogen gennemførelsesbestemmelse) og tilfælde med ukorrekt gennemførelse (når de gennemførelsesbestemmelser, medlemsstaten har vedtaget, efter Kommissionens opfattelse ikke er i overensstemmelse med direktivet (eller rammelovent)). Den foreslåede ordning skal ikke finde anvendelse i dette andet tilfælde.

Artikel 229 A

Med forbehold af forfatningens øvrige bestemmelser tillægges Domstolen ved **en europæisk lov** kompetence i et omfang, der fastsættes af loven, til at afgøre tvister vedrørende anvendelsen af retsakter vedtaget på grundlag af forfatningen, hvorved der indføres industrielle ejendomsrettigheder.

Bemærkning

Drøftelserne i diskussionskredsen har vist et stærkt ønske om at lette anvendelsen af dette retsgrundlag. Med henblik herpå har diskussionskredsen anbefalet at erstatte den nuværende procedure (Rådet træffer afgørelse med enstemmighed + de nationale parlamenter godkender), idet kravet om medlemsstaternes godkendelse afskaffes, og der indføres kvalificeret flertal for så vidt angår Rådets afgørelse, og idet lovgivningsproceduren anvendes, hvilket et flertal af diskussionskredsen går ind for. Præsidiet har besluttet at følge diskussionskredsens anbefaling.

Artikel 230

1. Domstolen prøver lovligheden af **europæiske love og europæiske rammelove**, retsakter vedtaget af Rådet, af Kommissionen eller af ECB, bortset fra henstillinger og udtalelser, samt de af Europa-Parlamentets retsakter, der skal have retsvirkning over for tredjemand. **Den prøver ligeledes lovligheden af de af Unionens agenturers og organers retsakter, der har retsvirkning over for tredjemand.**
2. I denne henseende har Domstolen kompetence til at udtale sig om klager, der af en medlemsstat, af Europa-Parlamentet, af Rådet eller af Kommissionen indbringes under påberåbelse af inkompetence, væsentlige formelle mangler, overtrædelse af forfatningen, af retsregler vedrørende dens gennemførelse samt af magtfordrejning.

3. Domstolen har på samme grundlag kompetence til at udtale sig om klager, der indbringes af Revisionsretten, Den Europæiske Centralbank **og af Regionsudvalget** med henblik på at bevare disses prærogativer.
4. Enhver fysisk eller juridisk person kan på samme grundlag indbringe klage over **retsakter, der retter sig til ham, eller som berører ham umiddelbart og individuelt, samt over regelfastsættende retsakter, som berører ham umiddelbart uden at omfatte gennemførelsesforanstaltninger.**
5. **Retsakter om oprettelse af EU-organer og -agenturer kan fastsætte specifikke betingelser og vilkår for klager, som fysiske eller juridiske personer indgiver over retsakter vedtaget af disse organer eller agenturer, der skal have retsvirkning.**
6. De i denne artikel omhandlede klager skal indgives inden to måneder, efter at retsakten, alt efter sin art, er offentliggjort eller meddelt klageren eller, i mangel heraf senest to måneder efter, at klageren har fået kendskab til den.

Bemærkninger

Stk. 1

Denne bestemmelse er den, som diskussionskredsen har haft de mest langvarige forhandlinger om. Stk. 1 indeholder en vigtig ændring, idet den også omfatter retsakter vedtaget af EU's agenturer og organer. Efter at have foretaget en indgående analyse af organernes og agenturernes nuværende situation for så vidt angår prøvelse af lovligheden af deres retsakter har kredsen konstateret, at retsakterne om oprettelse af agenturer i reglen indeholder bestemmelser om adgang til at indklage retsakter vedtaget af disse agenturer for Domstolen¹.

¹ Jf. sekretariatets arbejdsdokument om klageadgang i forbindelse med EU-agenturernes retsakter (WD 9).

Kredsens medlemmer mente, at retsakter, der har retsvirkning over for tredjemand, ikke bør undrages retlig prøvelse, og kredsens medlemmer anbefaler derfor, at artikel 230 i TEF ændres, så den ud over retsakter vedtaget af institutionerne også kommer til at omfatte dem, der vedtages af EU's organer og agenturer. Det er blevet understreget, at en retsakt om oprettelse af et agentur også kunne præcisere nærmere, hvordan der kan føres kontrol med det pågældende agentur eller organ (jf. det nye stk. 5). Et enkelt medlem af kredsen erklærede, at han ikke kunne tilslutte sig den almindelige anbefaling fra kredsen om dette punkt.

Det er blevet påpeget, at diskussionskredsens anbefaling kun vedrører organer og agenturer, der er oprettet i henhold til EF-traktaten, og at organer og agenturer, der er oprettet inden for rammerne af FUSP og det politimæssige og retlige samarbejde i kriminalsager, er underlagt bestemmelserne inden for disse politikker, da der er visse særlige forhold, der gælder for disse organer og agenturer, og som vil kunne reguleres i de retsakter, hvormed de oprettes (under alle omstændigheder er FUSP-organerne i det omfang, forfatningen indeholder en kompetenceudelukkelse for Domstolen vedrørende FUSP, ikke dækket af denne artikel)¹.

Stk. 2

Ingen ændringer.

Stk. 3

Præsidiet foreslår i overensstemmelse med flere konventsmedlemmers ønsker at medtage Regionsudvalget, der kan have en aktiv og legitim interesse i at bevare sine prerogativer.

¹ For så vidt angår Det Europæiske Agentur for Forsvarsmateriel og Strategisk Forskning, der er omhandlet i artikel 30, stk. 3, i første del, skal Rådets afgørelse om agenturets funktion omhandle Domstolens kompetence vedrørende agenturets retsakter, der har retsvirkning over for fysiske eller juridiske personer.

Stk. 4

Spørgsmålet om fysiske eller juridiske personers adgang til at indbringe klage for Domstolen over generelle retsakter har været drøftet længe i diskussionskredsen. Kredsen var faktisk delt i to grupper: nogle mente, at artikel 230, stk. 4, ikke bør ændres i substansen, fordi det opfylder de væsentlige krav til en effektiv retsbeskyttelse, navnlig i kraft af de nationale retter, der kan (eller skal) forelægge Domstolen præjudicielle spørgsmål med henblik på en fortolkning eller vurdering af EU-rettens gyldighed; andre mente, at denne bestemmelse indeholder for restriktive formalitetsbetingelser til, at enkeltpersoner kan klage over generelle retsakter.

De medlemmer af diskussionskredsen, der gik ind for en ændring af artikel 230, stk. 4, fremhævede navnlig, at en enkeltperson i visse ekstraordinære tilfælde vil kunne være direkte berørt af en generel retsakt, uden at denne omfatter nationale gennemførelsesforanstaltninger. Han vil i så fald i øjeblikket være nødt til at overtræde denne regel for at få adgang til en dommer. De finder, at de nuværende formalitetsbetingelser, der kræver, at en person er "umiddelbart og individuelt" berørt, ikke gør en prøvelse ved Domstolen mulig i dette specifikke tilfælde. Det er i denne ånd, at præsidiets anbefaler en åbning af betingelserne for indgivelse af en direkte klage.

De medlemmer af diskussionskredsen, der ønsker en ændring af artikel 230, stk. 4, vil foretrække løsningen med "generelle retsakter". Nogle medlemmer fandt det dog mere hensigtsmæssigt at vælge udtrykket "regelfastsættende retsakt", hvorved det bliver muligt at have en sondring mellem lovgivningsmæssige retsakter og regelfastsættende retsakter, der bibeholder en restriktiv tilgang for så vidt angår enkeltpersoners adgang til at klage over lovgivningsmæssige retsakter (for hvilke betingelsen om at være "umiddelbart og individuelt" berørt fortsat skal gælde) og anlægger en mere åben tilgang til klager over regelfastsættende retsakter. Præsidiets følger dette sidste forslag og foreslår, at fysiske eller juridiske personer skal kunne klage over regelfastsættende retsakter, der berører dem umiddelbart, uden at omfatte gennemførelsesforanstaltninger.

Der foreslås endvidere en redaktionel forenkling af artikel 230, stk. 4, der består i at udelade formuleringen "skønt de er udfærdiget i form af..." og erstatte den med "retsakter, der retter sig mod ham, eller som berører ham umiddelbart og individuelt".

Præsidiet har i forbindelse med drøftelserne ligeledes noteret sig et forslag fra nogle konventsmedlemmer om, at der i denne artikel indføres en særlig klagemulighed for at forsvare grundlæggende rettigheder, men det har besluttet ikke at følge denne idé, hvilket også var diskussionskredsens holdning.

Stk. 5

Jf. bemærkningen til stk. 1 ovenfor.

Stk. 6

Dette stykke omhandler fristen for indbringelse af annulationssøgsmål. Det kan overvejes at lade denne bestemmelse indgå i statuten for Domstolen.

Artikel 230a

Den medlemsstat, hvis situation Det Europæiske Råd eller Rådet har fastslået i henhold til artikel 45, kan indbringe et spørgsmål for Domstolen om, hvorvidt procedurebestemmelserne i denne bestemmelse - og kun dem - er overtrådt. Medlemsstatens begæring skal fremsættes inden for en frist på en måned fra den dato, hvor Rådet har fastslået situationen.

Bemærkninger

Denne artikel indeholder teksten i artikel 46, litra e), i TEU, der vedrører proceduren i artikel 7 i TEU og artikel 45, forfatningsudkastets første del, idet formuleringen ændres. Det forekommer hensigtsmæssigt at indsætte denne bestemmelse i forfatningens anden del.

Artikel 231

(Nuværende artikel: uændret)

Såfremt klagen findes berettiget, erklærer Domstolen den anfægtede retsakt for ugyldig.

Den angiver dog, dersom den skønner det nødvendigt, hvilke af den annullerede¹ **retsakts** virkninger der skal betragtes som bestående.

Artikel 232

Undlader Europa-Parlamentet, Rådet eller Kommissionen i strid med forfatningen at træffe afgørelse, kan medlemsstaterne eller Unionens andre institutioner indbringe klage for Domstolen for at få fastslået denne overtrædelse af forfatningen. **Denne bestemmelse finder på samme betingelser anvendelse på Unionens agenturer og organer, hvis de undlader at træffe afgørelse.**

En sådan klage kan kun antages til behandling, hvis den pågældende institution, det pågældende **agentur** eller det pågældende **organ** har været opfordret til at handle. Hvis institutionen, **agenturet eller organet** ikke har taget stilling inden to måneder efter denne opfordring, kan klagen indbringes inden for en frist på yderligere to måneder.

På de i de foregående stykker fastsatte betingelser kan enhver fysisk eller juridisk person indbringe klage til Domstolen over, at en af Unionens institutioner eller et af **dens agenturer eller organer** har undladt at udstede en retsakt til ham, henstillinger og udtalelser dog undtaget.

¹ Ændringen af ordet "forordning" til "retsakt" udgør en tilpasning, der er nødvendig for at bringe dette stykke i overensstemmelse med den retspraksis, hvorved Domstolen har opretholdt retsvirkningerne af andre retsakter end forordninger.

Bemærkninger

Denne bestemmelse er blevet ændret, og Unionens organer og agenturer er blevet tilføjet. Selv om diskussionskredsen ikke har drøftet dette spørgsmål, forekommer det, at hvis disse sidstnævnte kan være genstand for et annulationsøgsmål, må de også kunne være genstand for et passivitetssøgsmål, der har til formål at sanktionere undladelser, der er i modstrid med forfatningen. Henvisningen til ECB i den nuværende traktat kan udelades, fordi det er meningen, at ECB skal have institutionsstatus.

Artikel 233

Den eller de institutioner og **det agentur eller organ**, hvorfra en annulleret retsakt hidrører, eller hvis undladelse er erklæret stridende mod forfatningen, har pligt til at gennemføre de til dommens opfyldelse nødvendige foranstaltninger.

Denne pligt berører ikke den forpligtelse, som måtte følge af anvendelsen af artikel 288, stk. 2.

Bemærkninger

Denne artikel er ændret med henblik på også her at medtage Unionens organer og agenturer. Desuden var det sidste stykke i den gamle bestemmelse affattet således: "Denne artikel gælder også for ECB". Men da ECB bliver en institution, har dette stykke ikke længere nogen eksistensberettigelse.

Artikel 234

Domstolen har kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål:

- a) om fortolkningen af forfatningen

- b) om gyldigheden og fortolkningen af retsakter udstedt af Unionens institutioner
- c) om fortolkningen af vedtægter for **agenturer eller organer**, der oprettes af Unionen, når bestemmelse herom findes i de pågældende vedtægter.

Såfremt et sådant spørgsmål rejses ved en ret i en af medlemsstaterne, kan denne ret, hvis den skønner, at en afgørelse af dette spørgsmål er nødvendig, før den afsiger sin dom, anmode Domstolen om at afgøre spørgsmålet.

Såfremt et sådant spørgsmål rejses under en retssag ved en national ret, hvis afgørelser ifølge de nationale retsregler ikke kan appelleres, er retten pligtig at indbringe sagen for Domstolen.

Hvis et sådant spørgsmål rejses under en retssag ved en national ret, der vedrører en person der er frihedsberøvet, træffer Domstolen afgørelse hurtigst muligt.

Bemærkninger

Det foreslås at bevare denne bestemmelse, der spiller en grundlæggende rolle, idet den indfører en decentraliseret kontrol af EU-retten og et samarbejde mellem de nationale retter og Domstolen, og som således er stort set uændret, bortset fra at den særlige henvisning til ECB kan udelades.

Under gennemgangen af artikeludkastene vedrørende RIA indgav et konventsmedlem i øvrigt et ændringsforslag, ifølge hvilket Domstolen skal træffe afgørelse inden for en frist på højst tre måneder, når sagen for den nationale domstol vedrører en person, der er frihedsberøvet. Det er sandt, at en præjudiciel sag har opsættende virkning for sagen for den nationale domstol, hvilket er særlig vigtigt, hvis sagen for den nationale domstol vedrører en person, der er frihedsberøvet. Præsidiet

finder det hensigtsmæssigt at medtage denne idé, der gengives som sidste afsnit, idet fristen på tre måneder ændres til "hurtigst muligt". Det bemærkes, at Domstolen allerede kan anvende "hasteprocedurer" i visse tilfælde, "når sagens særlige uopsættelighed kræver, at Domstolen træffer afgørelse hurtigst muligt" (jf. artikel 62a i Domstolens procesreglement). Det er i øvrigt muligt, at der bliver fastsat en frist for denne type præjudicielle sager, men præsidiet mener, at en sådan frist i så tilfælde vil kunne fastsættes i Domstolens statut.

Artikel 235

(Nuværende artikel: uændret)

Domstolen har kompetence til at afgøre tvister vedrørende de i artikel 288, stk. 2, omhandlede skadeserstatninger.

Artikel 236

(Nuværende artikel: uændret)

Domstolen har kompetence til at afgøre alle tvister mellem Unionen og dens ansatte med de begrænsninger og på de betingelser, der er fastsat i vedtægten for dens tjenestemænd, eller som fremgår af de ansættelsesvilkår, der gælder for dens øvrige ansatte.

Artikel 237

(Nuværende artikel: uændret)

Med de nedenfor nævnte begrænsninger har Domstolen kompetence til at afgøre tvister, som vedrører:

- a) opfyldelse af medlemsstaternes forpligtelse ifølge vedtægterne for Den Europæiske Investeringsbank. Bankens bestyrelse har i dette tilfælde de beføjelser, der i henhold til [artikel 226] er tillagt Kommissionen

- b) afgørelser truffet af Den Europæiske Investeringsbanks styrelsesråd. Hver medlemsstat, Kommissionen og Bankens bestyrelse kan herom indbringe klage på de i [artikel 230] fastsatte betingelser
- c) afgørelser truffet af Den Europæiske Investeringsbanks bestyrelse. Klager over disse afgørelser kan kun indbringes af medlemsstaterne eller af Kommissionen på de i [artikel 230] fastsatte betingelser og kun for overtrædelse af de i artikel 21, stk. 2, 5, 6 og 7, i vedtægterne for Banken fastsatte formforskrifter
- d) de nationale centralbankers opfyldelse af deres forpligtelser ifølge forfatningen og ESCB-statutten. Rådet for ECB har i dette tilfælde over for de nationale centralbanker de beføjelser, der i henhold til [artikel 226] er tillagt Kommissionen over for medlemsstaterne. Såfremt Domstolen fastslår, at en national centralbank ikke har overholdt en forpligtelse, som påhviler den i henhold til forfatningen, skal denne centralbank indføre de til dommens opfyldelse nødvendige bestemmelser.

Artikel 238

(Nuværende artikel: uændret)

Domstolen har kompetence til at træffe afgørelse i henhold til en voldgiftsbestemmelse, som indeholdes i en af Unionen eller i en på dens vegne indgået offentligretlig eller privatretlig aftale.

Artikel 239

(Nuværende artikel: uændret)

Domstolen har kompetence til at afgøre enhver tvistighed mellem medlemsstaterne, der har forbindelse med forfatningens sagsområde, såfremt tvistigheden forelægges den i henhold til en voldgiftsaftale.

Artikel 240

(Nuværende artikel: uændret)

Med forbehold af den kompetence, der er tillagt Domstolen ved forfatningen, er de tvister, i hvilke Unionen er part, ikke af den grund unddraget de nationale dømmende myndigheders kompetence.

Artikel 240a

Domstolen har ingen kompetence i henseende til artikel 29 og 30 i første del og bestemmelserne i kapitel I i anden del vedrørende den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Bemærkninger

Diskussionskredsen om Domstolen har været splittet i forbindelse med spørgsmålet om Domstolens kompetence på FUSP-området. Det er derfor vanskeligt at forelægge et forslag, der er konsensus om. Dette udkast til artikel, der afspejler den nuværende situation, er formuleret på baggrund af nedenstående overvejelser.

Hvis en aktion på FUSP-området indebærer økonomiske sanktioner over for et tredjeland, er det nødvendigt med gennemførelsesforanstaltninger på fællesskabsplan; disse foranstaltninger træffes på grundlag af EF-traktatens artikel 60 og 301. Såfremt der er tale om økonomiske sanktioner over for personer, anvendes EF-traktatens artikel 308¹. Domstolen udøver allerede sin domstolskontrol vedrørende alle gennemførelsesretsakter i overensstemmelse med EF-traktaten. Samtidig med at præsidiet opretholder den nuværende situation, finder det, at det er nødvendigt udtrykkeligt at give mulighed for at vedtage økonomiske sanktioner over for personer i artikel 31 i kapitel 4 i afsnit B (optræden udadtil). I de tilfælde, der er omfattet af denne bestemmelse, udøver Domstolen domstolskontrol. For så vidt angår sanktioner (restriktive foranstaltninger) kan spørgsmålet stilles, om

¹ Imidlertid har Rådet fortolket artikel 60 og 301 bredt og anvendt dem som retsgrundlag for vedtagelse af sanktioner over for personer eller grupper, der de facto havde kontrollen i et land eller i en del af et land.

konventet finder det hensigtsmæssigt at udvide muligheden for, at enkeltpersoner kan anvende retsakter vedtaget på grundlag af FUSP-afgørelser, der berører personer på anden vis end økonomisk (f.eks. restriktive foranstaltninger under anvendelse af FUSP-afgørelser kan vedrøre forbud mod indrejse og personers fri bevægelighed, bl.a. afslag på visumansøgninger). Spørgsmålet om et specifikt retsgrundlag vedrørende andet end økonomiske sanktioner over for personer skal behandles i forbindelse med konventets debat om artikel 31 i anden del vedrørende EU's optræden udadtil og ikke i forbindelse med bestemmelserne vedrørende Domstolen.

Spørgsmålet har været rejst, om der kunne åbnes mulighed for annulationssøgsmål på grundlag af artikel 230 i TEF anlagt af stater og institutioner mod FUSP-retsakter, der er vedtaget med væsentlige formelle mangler i forhold til forfatningen. Præsidiets har ikke fulgt dette forslag. Præsidiets finder dog, at det skal anerkendes, at Domstolen er kompetent til at undersøge, om påtænkte internationale aftaler under FUSP er forenelige med forfatningens bestemmelser (nuværende artikel 300, stk. 6).

Præsidiets har endvidere drøftet diskussionskredsens anbefaling om, at "man som følge af afskaffelsen af søjlerne i forfatningen bør bevare princippet i artikel 47 i TEU, på grundlag af hvilket Domstolen er kompetent til at kontrollere, at FUSP-foranstaltninger og -procedurer ikke griber ind i de procedurer, der gælder for de andre politikker (under den tidligere søjle 1) i forfatningen, således at disse kan opretholdes¹". Eftersom søjlerne er afskaffet, men det i del III i forfatningen er specificeret for hvert område, hvilke procedurer, der finder anvendelse, mener præsidiets, at artikel 230 giver Domstolen mulighed for at foretage en prøvelse af lovligheden. Når en institution fejlagtigt bygger på et retsgrundlag i FUSP-kapitlet for at vedtage en retsakt, som den burde have baseret på et retsgrundlag i en anden bestemmelse (uden for FUSP) i forfatningen, overtræder den forfatningen, for så vidt som foranstaltningen ville bygge på et forkert retsgrundlag.

¹ Diskussionskredsen vedrørende Domstolen - supplerende rapport af 16. april 2003 vedrørende domstolskontrol med den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (CONV 689/03 REV 1, punkt 7, b)).

Artikel 240b

Under udøvelsen af sine kompetencer vedrørende bestemmelserne i kapitel 3 og 4 i afsnit [...] vedrørende området med frihed, sikkerhed og retfærdighed har Domstolen ingen kompetence til at prøve gyldigheden eller proportionaliteten af operationer, som udføres af en medlemsstats politi eller andre retshåndhævende myndigheder, eller udøvelsen af medlemsstaternes beføjelser med hensyn til opretholdelse af lov og orden og beskyttelse af den indre sikkerhed, **når disse handlinger henhører under national ret.**

Bemærkninger

Denne artikel bygger på den nuværende artikel 35, stk. 5, i TEU med undtagelse af de sidste syv ord. Den svarer til artikel 9 i den samling af artikler, som præsidiet har vedtaget vedrørende RIA. Der har været mange ændringsforslag om at lade den udgå, men andre medlemmer har også bedt om en fuld og hel overtagelse af artikel 35, stk. 5, i TEU. Det er derfor tænkeligt, at denne artikel i den nuværende affattelse er et acceptabelt kompromis. Det synes dog mere hensigtsmæssigt at indsatte denne bestemmelse i artiklerne vedrørende Domstolen snarere end i kapitlet om et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed.

Artikel 240c

Medlemsstaterne forpligter sig til ikke at søge tvister vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af forfatningen afgjort på anden måde end fastsat i forfatningen.

Bemærkninger

Denne artikel overtager teksten til artikel 292 i TEF, der forekommer at høre mere til blandt bestemmelserne om Domstolen i anden del.

Artikel 241

Uanset udløbet af den frist, der er fastsat i artikel 230, stk. 5, kan hver part i en retstvist, der angår **en europæisk lov, en lov** eller en forordning vedtaget af Rådet, af Kommissionen eller af ECB, for Domstolen påberåbe sig de i artikel 230, stk. 2, nævnte grunde og gøre gældende, at retsakten ikke kan finde anvendelse.

Bemærkninger

Denne artikel er udelukkende ændret for at tage hensyn til de nye benævnelser for instrumenterne.

Artikel 242

(Nuværende artikel: uændret)

Indbringelse af klager for Domstolen har ikke opsættende virkning. Domstolen kan dog, hvis den skønner, at forholdene kræver det, udsætte gennemførelsen af den anfægtede retsakt.

Artikel 243

(Nuværende artikel: uændret)

I sager, der er indbragt for Domstolen, kan den foreskrive de nødvendige foreløbige forholdsregler.

Artikel 244

(Nuværende artikel: uændret)

De af Domstolen afsagte domme fuldbyrdes i overensstemmelse med de i [artikel 256] fastsatte regler.

Artikel 245

Domstolens statut er fastsat i en protokol.

Bestemmelserne i statuttten kan ændres ved en lov, bortset fra afsnit I og artikel 64 heri.

Europa-Parlamentet og Rådet træffer afgørelse enten på begæring af Domstolen og efter høring af Kommissionen eller på begæring af Kommissionen og efter høring af Domstolen.

Bemærkninger

Et flertal i kredsene har anbefalet, at Domstolens statut vedtages efter lovgivningsproceduren, bortset fra afsnit I, der navnlig vedrører immunitetsreglerne for dommerne og generaladvokaterne, og artikel 64 vedrørende sprogordningen. Præsidiet har besluttet at følge denne anbefaling.
